

Moi Drodzy Szóstoklasiści!

Zaplanowałam sprawdzian na 14 maja z działu: „ Ostatnie stulecie I Rzeczypospolitej”.

W czwartek będzie lekcja powtórzeniowa i podam zagadnienia na sprawdzian.

Temat: Upadek Rzeczypospolitej.

Cel lekcji: dowiesz co takiego się stało w drugiej połowie XVIII wieku, że Rzeczpospolita przestała istnieć.

NaCoBeZu:

- wiesz kim był Tadeusz Kościuszko
- znasz daty 1794r., 1795r
- wyjaśniasz pojęcia: powstanie/insurekcja, kosynierzy
- wymieniasz miejsca bitew, do których doszło w powstaniu
- omawiasz Uniwersał połaniecki
- podajesz przyczyny upadku Rzeczypospolitej (wewnętrzne i zewnętrzne)
- wymieniasz państwa zaborcze, które brały udział w III rozbiorze

Proszę przeczytajcie poniższy tekst, przepiszcie go w zeszycie jako notatkę (NIE przepisujemy informacji zaznaczonych kursywą)

(Jeśli ktoś chce i ma taką możliwość może tę notatkę wydrukować i wkleić do zeszytu).

Temat: Upadek Rzeczypospolitej.

1. Po II rozbiórce Polski, w **1794r.** wybuchło **powstanie kościuszkowskie/insurekcja kościuszkowska**
 - a. powstanie to zbrojna (czyli z użyciem broni) walka z wrogiem; inna nazwa to insurekcja
 - b. bezpośrednią przyczyną wybuchu był bunt gen. Madalińskiego, który nie zgodził się na redukcję (czyli zmniejszenie) wojska

Powstanie wybuchło wcześniej, niż planował Kościuszko. Doprowadziła do tego redukcja wojska (czyli jego zmniejszenie), która polegała na tym, że rozbrajano całe oddziały, oficerów zwalniano, a żołnierzy wcielano do armii rosyjskiej. General Antoni Madaliński nie posłuchał rozkazu o rozbrojeniu i wymaszerował na czele ponad tysiąca żołnierzy z Ostrołki do Krakowa

- c. wybuchło przeciwko Rosji
- d. naczelnikiem(najważniejszym dowódcą) został **Tadeusz Kościuszko**

Od jego nazwiska wzięło nazwę to powstanie; proszę przypomnijcie sobie jego sylwetkę czytając ponownie biogram ze str.163, a na str. 219 obejrzyjcie reprodukcję obrazu, na którym Kościuszko składa przysięgę – tekst przysięgi również na str.219

- e. ogromną rolę w powstaniu odegrali **kosynierzy** (czyli chłopci uzbrojeni w kosy)
- f. do rozstrzygającej bitwy doszło **pod Raławicami**- wielkie zwycięstwo kosynierów!

Kiedy zwycięstwo zaczęło się już ważyć na stronę rosyjską, wtedy Kościuszko sam poprowadził do ataku oddział złożony z 320 chłopów. Kosynierzy uderzyli na armaty rosyjskie, zdobywając większą część dział. Atak piechoty chłopskiej zdecydował o wygraniu bitwy.

Szczególnym bohaterstwem w czasie bitwy odznaczył się chłop Wojciech Bartos, który pierwszy skoczył na armaty i czapką zatkał zapal działą. Za ten czyn Bartos został mianowany oficerem i otrzymał nazwisko Głowacki. Na żądanie Kościuszki właściciel wsi, z której Bartos pochodził, dał mu na własność zagrodę. Po zwycięstwie raclawickim Kościuszko na znak szacunku i sympatii dla bohaterstwa chłopów wdział na siebie sukmanę chłopską

- g. Kościuszko wydał **uniwersał połaniecki** (dokument, który przyznał chłopom wolność osobistą i znacznie obniżył pańszczyznę)

W celu zapewnienia zwycięstwa powstaniu niezbędny był udział w nim szerokich mas chłopskich. Kościuszko rozumiał to doskonale, dlatego też w Połańcu nad Wisłą wydał nowe prawa dla chłopów, czyli Uniwersał połaniecki. Uniwersał miał przyczynić się do polepszenia doli chłopskiej, choć nie znosił całkowicie pańszczyzny i nie dawał chłopom ziemi na własność. Większość szlachty przyjęła go niechętnie, a nawet wrogo. W wielu folwarkach nie realizowano postanowień Uniwersału i nawet zabroniono jego ogłoszenia.

- h. wojska rosyjskie i pruskie pokonały armię powstańczą **pod Szczekocinami**
- i. Polacy obronili Warszawę przed armiami Rosji i Prus
- j. **klęska pod Maciejowicami**- Kościuszko wzięty do niewoli rosyjskiej
- k. **rzeź Pragi** (armia rosyjskiego gen. Suworowa masowo zabijała ludność warszawskiej Pragi- dzielnicy Warszawy)
- l. powstanie zakończyło się klęską Polaków

- 2. Po upadku powstania, w **1795r.** nastąpił III rozbiór Polski. Wzięty w nim udział trzy państwa zaborcze: Rosja, Austria i Prusy.

Choć trudno w to uwierzyć, nasz kraj przestał istnieć, warto sobie zapamiętać , że

....na 123 lata Polska zniknęła z mapy świata...

Jeszcze w trakcie walk Austria, Prusy i Rosja starały się zająć jak największe terytoria. Zawarte w 1795r. porozumienie rozbiorowe przyznawało Prusom większą część Mazowsza, z Warszawą, i tereny litewskie po Niemen. Austria zdobyła resztę Małopolski i Lubelszczyznę po Pilicę i Bug. Tereny na wschód od Bugu i Niemna, z Kurlandią przypadły Rosji.

Stanisław August po klęsce powstania został przewieziony do Grodna. Jesienią 1795r. podpisał akt zrzeczenia się tronu. Trzy lata później zmarł w Petersburgu. (patrz reprodukcja obrazu –podręcznik str.223)

Na koniec lekcji proszę obejrzyć bardzo krótki film o Panoramic Raclawickiej. Zanim jednak to zrobicie szybko Wam wyjaśnię co to takiego ta **Panorama Raclawicka**.

Panorama Raclawicka to bardzo ważne miejsce na mapie Polski. Znajduje się ona we Wrocławiu (wchodzi w skład Muzeum Narodowego we Wrocławiu). To budynek w kształcie rotundy (czyli budowli na planie koła), w którym możemy obejrzeć ogromnych rozmiarów dzieło malarskie autorstwa Jana Styki i Wojciecha Kossaka z lat 1893-1894 upamiętniające 100.rocznicę powstania kościuszkowskiego.

Miłego oglądania... na początku filmu zobaczycie postać Kościuszki, który poprowadził kosynierów do boju.... muzyka w filmie też jest nieprzypadkowa: to „Krakowiak Kościuszki”

https://www.youtube.com/watch?v=O_41giQU-zQ

Zadanie domowe

Dlaczego Rzeczpospolita przestała istnieć? Odpowiedź na pytanie znajdziesz na str. 223 (przeczytaj uważnie ; zwróć uwagę na przyczyny wewnętrzne i zewnętrzne)

Pozdrawiam

Lidia Kania

